

EDEBİYATÇILARDAN TARİH ÖĞRENMEK

Aydınlık Gazetesi, 21 Nisan 2020

Yıldırım Koç

Edebiyatçılar ve özellikle şairler duygulu insanlardır. Benim gibilerin bir kitapta anlatamadığını ve hissettiremediğini, onlar bir öyküde veya bir şiirde çok daha etkili bir biçimde anlatır ve hissettirirler. Evde çok kez, “bugün Pazar” dediğimizde, eşimin de benim de aklımıza Nazım’ın “bugün Pazar, bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar” diye başlayan şiiri gelir. Türkiye’yi en iyi anlatan dizeler, “dört nala gelip Uzak Asya’dan” diye başlar. En güzel sevgi ve hasret sözcüklerini şairlerden duyarsınız.

İnsanlarımız Şeyh Bedreddin’e hayrandır. Şeyh Bedreddin’i sevdiren, “yârin yanağından gayri” diye başlayan dizelerin yazarı Nazım’dır. Nazım’ın 1936 yılında yayımlanan **Şeyh Bedreddin Destanı**’nı olağanüstü bir keyifle tekrar tekrar okuyanlardanım.

Bunlar çok güzel. Ancak ben Şeyh Bedreddin’i Nazım’dan öğrenmeye kalkarsam büyük hata yaparım. Nazım, bir dava adamı olarak, 1936 yılında erişebildiği çok az sayıda kaynaktan hareket ederek, çok güzel bir eser yaratmış. Ama o eser, bilimsel bir tarih çalışması değil. Şeyh Bedreddin Destanı’nı okursunuz, keyif alırsınız; o kadar. Şeyh Bedreddin’i öğrenecekseniz, başvuracağınız kaynaklar çok başkadır.

EDEBİ ESERDEN TARİH ÖĞRENİLMEZ

Red Kit okuyarak Amerikan tarihini öğrenemezsiniz. Ama Red Kit’in yazar ve çizerleri Amerikan tarihinden yararlanmıştı.

Asteriks okuyarak Roma İmparatorluğu tarihini öğrenemezsiniz. Ama Asteriks’te anlatılanların esin kaynağı Roma’dır.

Tolstoy’un en büyük yapıtlarından biri **Savaş ve Barış**’tır. 19. yüzyılın ilk onyıllarındaki Napolyon dönemini ve Çarlık Rusyası’nı anlatır. Veya Charles Dickens’in **İki Şehrin Öyküsü**’nü düşünün. Büyük Fransız Devrimi’nin bir yüzünü o kitapta görürsünüz. Victor Hugo’nun **Sefiller**’ini okuyun.

Bütün bu büyük yapıtlar tarihi gerçeklerden hareket eder. Şair ve roman yazarı, tarihçi değildir. O, amacına ulaşmak için, tarihi gerçeklerden yararlanır; o kadar. Ancak tarihi gerçekleri bu şiir ve romanlardan öğrenmeye kalkarsanız, kusura bakmayın, büyük hatalar yaparsınız. Şairin şiirini, roman yazarının romanını keyifle okuyacaksınız; onların ele aldığı tarih olaylarını da tarihçilerden öğreneceksiniz.

ZİTO İ EPANASTASİS

Sayın Tuğrul Keskin, bir şair olarak, **Zito İ Epanastasis** kitabını yayımladı. Şiirlerinin başına da, bir giriş yazarak, şiirlerine ilişkin bir açıklama yaptı. Hatta kitabın 20. sayfasında 24 Yunan ismini latin alfabesi ve Yunan alfabesiyle yazdı; ama bu isimlerin “gerçek adlarına ulaşamadığı yiğit insanların” yerine geçtiğini söyledi.

Bir şair bunları yapabilir. Sayın Tuğrul Keskin’in şiirlerini değerlendirebilecek birikime sahip değilim. Ancak kendisinin böyle bir hakkının olduğunu düşünüyorum.

Benim karşı çıktığım, bir şairin duygu dolu özlemlerini dile getirdiği bir kitaptan hareketle, gidip Balçova’ya kutlama yapanlar.

Çevremde çok sayıda akli başında insan var. Ancak gerçekten anlayamadığım, bu insanların bir bölümünün hiç sorgulamadan böyle bir iddiayı kabul etmeleri ve anma törenleri düzenlemeleri. Bazı arkadaşlarım da, bu konuyu kurcaladığımda, beni eleştiriyor; “bırak insanlar moral bulsun” diyor. Böyle bir olayın tümüyle uydurma olduğunu belgeleriyle anlattığımda da, bana kızıyor.

Lütfen, Ebuzer’in mevtasının bulunmadığı uyduruk türbeye adak adayanlardan da olmayın, o türbenin bekçisi de.